

FLAGA

BIULETYN POLSKIEGO TOWARZYSTWA WEKSYLOLOGICZNEGO

- **Chorągiew i sztandar 42 Pułku Piechoty**
- **Flagi i herby nowych secesjonistycznych „republik” na wschodzie Ukrainy**
- **Nowa flaga o charakterze międzynarodowym CCNR**

Od Redakcji

W piętnastym numerze biuletynu prezentujemy artykuł Krzysztofa Jasińskiego „Chorągiew i sztandar 42 Pułku Piechoty” oraz opracowania i tłumaczenia dwóch artykułów wykonane przez Remigiusza Bociana „Flagi i herby secesjonistycznych „republik” na wschodzie Ukrainy” i „Nowa flaga o charakterze międzynarodowym Centralnej Komisji Nawigacji na Renie”. Przedstawiamy również dwie nowe publikacje.

Cały czas zachęcamy do odwiedzania naszego profilu na Facebooku:
<https://www.facebook.com/PolskieTowarzystwoWeksylogiczne/?fref=ts>

Zapraszamy do lektury bieżącego numeru.

In the 15th issue of the bulletin we present to you an article by Krzysztof Jasiński „The regiment and banner of the 42nd Infantry”, as well as studies and translations of two articles written by Remigiusz Bocian, „East Ukraine’s art nouveau ‘republics’ flags and arms” and “New international flag of the Central Commission for the Navigation of the Rhine”. We also present to you two new publications.

Once again, we encourage you to visit our Facebook profile:
<https://www.facebook.com/PolskieTowarzystwoWeksylogiczne/?fref=ts>

We wish you a nice reading.
Krzysztof Jasiński

Pomnik upamiętniający odzyskanie niepodległości i żołnierzy 42 pułku piechoty w parku Konstytucji 3 Maja na terenie Lasu Zwierzynieckiego w Białymstoku.

Na pierwszej stronie: strona główna płata sztandaru 42 pułku piechoty.
Na ostatniej stronie: miniatura sztandaru 42 pułku piechoty.

CHORĄGIEW I SZTANDAR 42 PUŁKU PIECHOTY

Jednostką wojskową silnie związaną z Białymstokiem w dwudziestolecie międzywojennym był 42 pułk piechoty, któremu już 1921 roku społeczeństwo miasta ufundowało chorągiew¹. Weksylium to ma pewne tajemnice jak również skomplikowane dzieje w czasie drugiej wojny światowej.

Początki 42 pułku piechoty sięgają końca 1918 roku, kiedy to dzięki staraniom Polskiego Komitetu Narodowego działającego w Paryżu i uzyskaniu porozumienia z rządem włoskim z jeńców polskich (byłych żołnierzy armii austriackiej) znajdujących się na terenie Włoch rozpoczęto formowanie oddziałów wojska polskiego. W grudniu tegoż roku w obozie Santa Maria Capua Vetere utworzono 3 pułk strzelców im. księcia Józefa Poniatowskiego. Już w pierwszych dniach marca 1919 roku pułk przetransportowano do Francji, gdzie po zwiększeniu stanu liczebnego 10 marca otrzymuje nazwę „1 pułk instrukcyjny strzelców armji Gen. Hallera”. Do 27 maja cały pułk zostaje przetransportowany koleją do Włocławka. 13 sierpnia 1919 roku następuje ponownie zmiana nazwy na „13 pułk strzelców”. Kolejne zmiany nazwy to: 6 września 1919 roku na „150 pułk strzelców kresowych”, 28 października na „42 pułk strzelców kresowych” i ostatecznie od 29 stycznia 1920 roku na „42 pułk piechoty”².

Jednostka do marca przebywa na północno-zachodnich terenach Polski, gdzie przejmuje ziemie zwrócone traktatem wersalskim. Następnie pułk zostaje przerzucony na kresy wschodnie, gdzie trwają walki z bolszewikami. Krwawy chrzest bojowy cały pułk przeszedł w dniu 19 marca 1920 roku (imieniny Marszałka) w rejonie Wierzbowca, Zamiechowa i Kuryłowicz Murowanych atakując oddziały bolszewickie szykujące się do ataku. Kolejne zwycięskie bitwy i potyczki to: Nowa Uszyna (21.03.1920), Krzemieniec (12.07.1920), Mława (21.08.1920)³.

Po zakończeniu działań wojennych na stałe miejsce pobytu pułku wyznaczono Białystok. Wybór nie był przypadkowy, a zdecydowało o tym wcześniejsze przebywanie na terenie miasta baonu zapasowego pułku pod dowództwem ppłk. Czesława Młot-Fijałkowskiego i utrzymywanie dobrych relacji ze społeczeństwem, a także rozbudowana infrastruktura wojskowa i dobre połączenia kolejowe.

1 Art. 6 ustawy z dnia 1 sierpnia 1919 r. Nr 69 poz. 416 wprowadzał pojęcie chorągwi i sztandaru. Chorągwie nadawano piechocie, a sztandary kawalerii. Różnica polegała jedynie na wielkości płata. Chorągiew miała wymiary 100x100 cm, a sztandar 65x65 cm. Chociaż tytuł tegoż artykułu w ustawie brzmi: *Chorągwi i sztandarów wojskowych pułkowych*, to jednak już w tekście mowa jest o chorągwi pułkowej w jeździe. Błąd ten został naprawiony w publikacji z 1921 r. *Godło i barwy Rzeczypospolitej* wydanej przez Ministerstwo Spraw Wojskowych.

2 *42 pułk piechoty: w dziesiątą rocznicę powstania pułku; 1918-23.V-1928*. Białystok 1928, s. 2.

3 Dobroński Adam, Filipow Krzysztof, *Dzieci Białostockie. 42 pułk piechoty im. gen. Jana Henryka Dąbrowskiego*. Muzeum Wojska w Białymstoku, Białystok 1993, s. 12-15.

Po przyjeździe do Białegostoku w czerwcu 1921 roku 2 baonu 42 pułku Rada Miejska podjęła uchwałę o uroczystym powitaniu jednostki w dniu 21 sierpnia 1921 roku i ufundowaniu chorągwi. Na tę uroczystość zaproszono Naczelnika Państwa Józefa Piłsudskiego.

Uroczystość ta mogła się odbyć głównie dzięki staraniom prezesa Rady Miejskiej Feliksa Filipowicza i prezydenta miasta Bolesława Szymańskiego. Wybór daty tego wydarzenia miał upamiętnić pierwszą rocznicę zdobycia Mławy przez żołnierzy pułku. W dniu wręczenia chorągwi pułkowi nadano również Józefowi Piłsudskiemu tytuł Honorowego Obywatela miasta Białegostoku.

Powitanie Marszałka Józefa Piłsudskiego na dworcu w Białymstoku.

Rankiem 21 sierpnia powitano Naczelnego Wodza na dworcu kolejowym i przejechano w uroczystym orszaku na Rynek Kościuszki, gdzie ustawiony był ołtarz polowy. Na drodze przejazdu ustawione były trzy bramy powitalne. Na ul. Św. Rocha przywitał się z przedstawicielami białostockich gmin wyznaniowych i odebrał paradę wojska. Następnie udał się na krótki poczęstunek do domu prezydenta miasta Bolesława Szymańskiego.

O godzinie 12 rozpoczęła się przy Katedrze polowa msza św., którą celebrował biskup wileński Jerzy Matulewicz. Po jej zakończeniu poświęcenia chorągwi dokonał ks. dziekan wojskowy ppłk Józef Jaworski. Następnie rozpoczęło się uroczyste wbijanie gwoździ pamiątkowych. Trzy pierwsze wbił ks. biskup Jerzy Matulewicz, następnie Naczelnik Państwa Józef Piłsudski⁴, dalej dowódca 42 pułku piechoty ppłk Jan Tabaczyński, wojewoda białostocki Stefan Popielawski, generałowie Aleksander Pajewski i Władysław Frankowski, prezes Rady Miejskiej Feliks Filipowicz, prezydent miasta Bolesław Szymański oraz przedstawiciele władz wojskowych, cywilnych i komunalnych miasta, a także reprezentanci zrzeszeń i stowarzyszeń.

Po skończonej ceremonii wbicia gwoździ pamiątkowych matki chrzestne chorągwi p. prezydentowa Maria Szymańska, Antonia Żołątkowska prezeska Koła Polek w Białymstoku i Jadwiga Klimkiewiczowa sekretarz Rady Miejskiej wręczyły go prezesowi Rady Miejskiej i prezy-

4 Adam Dobroński w książce *Piłsudski w Białymstoku* podaje, że pierwszy gwoździe wbił Piłsudski. Obecnie na drzewcu sztandaru znajduje się tylko jeden gwoździe, trudno więc ustalić kolejność ich wbijania. Podaną przeze mnie kolejność przedstawiłem na podstawie relacji umieszczonej w *Kurjerze Białostockim* z 11.09.1921 r.

dentowi Białegostoku. Prezes Rady Miejskiej Feliks Filipowicz w imieniu miasta przekazując chorągiew Naczelnikowi Państwa powiedział:

Panie Marszałku Miasto Białystok w uznaniu za sług, jakie złożył 42 pułku piechoty w obronie Ojczyzny naszej postanowiło ofiarować sztandar. Niech ta sława jaką zdobył pułk na polu walki, niech te niechybne hasła wypisane na sztandarze „Honor i Ojczyzna” zawsze pułkowi przyświecają. Z tymi życzeniami w Twoje dostojne ręce Naczelnny Wodzu ten oto sztandar oddajemy.

Naczelnik Państwa przyjąwszy chorągiew ucałował ją i wręczył klęczącemu dowódcy pułku, a ten po ucałowaniu oddał klęczącemu żołnierzowi. Potem nastąpił piękny akt przysięgi żołnierskiej zakończony kazaniem okolicznościowym pułkowego ks. kapelana.

Marszałek przekazuje chorągiew dowódcy pułku.

Dowódca pułku objaśnia Marszałkowi symbolikę chorągwi.

Kolejną częścią uroczystości była defilada. Obok sztandaru z lewej strony stanął Naczelnik Państwa, tuż obok Niego trochę w głębi ks. biskup Matulewicz i matki chrzestne. Za Naczelnikiem Państwa i chorągwią ulokowała się świta, generalicja i przedstawiciele władz.

Defilada po wręczeniu chorągwi.

Po defiladzie Marszałek Józef Piłsudski udał się do gabinetu wojewody w Pałacu Branickich, gdzie przyjął szereg delegacji i podpisał akt poświęcenia i wręczenia 42-mu pułkowi piechoty chorągwi. Akt artystycznie wykonany został przez p. Płazę, Naczelnik Państwa pierwszy podpisał akt, później zaś świta Naczelnika Państwa, przedstawiciele miasta, władz oraz matki chrzestne⁵.

O godzinie 15 w parku pałacowym, wówczas nazywanym Wojewódzkim, odbył się uroczysty obiad dla 2000 osób. W jego trakcie uroczyste przemówienia wygłosili prezes Feliks Filipowicz, poeta gruziński Sergiusz Karaliszwili i pani doktorowa Zofia Ostromecka.

Uroczysty obiad.

Około godziny 17 Marszałek wrócił do pociągu na krótki odpoczynek, a po godzinie udał się wraz z przedstawicielami władz Białegostoku do koszar 42 pp, gdzie miał się odbyć mecz piłki nożnej pomiędzy żołnierzami pułku, a warszawskim klubem sportowym „Korona”. Przed samym meczem na stadionie odbyły się chrzciny syna⁶ kpt. Greffnera, a ojcem chrzestnym zgodnie z wcześniejszymi ustaleniami został Marszałek, zaś matką chrzestną p. Antonina Żółtowska.

Piłsudski nie obejrzał całego meczu, wówczas zwanego zapasami w piłkę nożną, i pojechał do magistratu gdzie odebrał tytuł „Honorowego Obywatela Miasta Białegostoku”. Następnie Marszałek wygłosił przemówienie, w którym podkreślił potrójny charakter uroczystości: *oswobodzenia miasta Białegostoku przez wojska polskie, po-*

⁵ Dziennik Białostocki Nr 203 z dnia 11 września 1921 r., s. 4.

⁶ W Dzienniku Białostockim z dnia 23 sierpnia 1921 r. podano, że Marszałek został ojcem chrzestnym córki kpt. Greffnera.

*święcenia sztandaru 42 pułku piechoty i święto wznowienia i zorganizowania życia społecznego. Podkreślił obowiązek łączności i współpracy pomiędzy ludnością cywilną, a żołnierzami pomimo ciężarów jakie z tego tytułu wynikają, bo *wszak jesteśmy dziećmi tego narodu, który przez sto lat miał panowanie obcego narodu i obcego żołnierstwa, tem bardziej, iż żołnierz nasz piersi swe nadstawia i krew swą leje w obronie Ojczyzny**⁷.

Na zakończenie uroczystości w magistracie ppłk Jan Tabaczyński poinformował Marszałka o wygranym przez żołnierzy pułku meczu z wynikiem 5:2.

O godzinie 22 Piłsudski udał się na raut do Pałacu Branickich. W trakcie jego trwania przeprowadził kilka krótkich rozmów z zaproszonymi gośćmi i około północy udał się na dworzec, gdzie został również uroczystie pożegnany.

W niedzielnym wydaniu „Dziennika Białostockiego” z dnia 11 września 1921 roku szeroko opisano wizytę Marszałka w Białymstoku i uroczystość poświęcenia chorągwi 42 pułku piechoty. Zamieszczono również trzy wiersze. Dwa na cześć Marszałka Piłsudskiego oraz wiersz nieznanego autorstwa pt. *Poświęcenie sztandaru*.

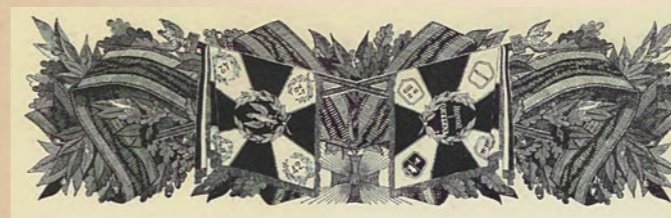
*Serce radości falą wezbrane
W ustach modlitwa a w oczach tży
Już Naczelnika ręce kochane
Ujęły sztandar – zaślśniły skry.*

*Rozbłyśki złote i opalowe
Łożyło słońce na Wodza skroń
Sztandary polskie – amarantowe
Jakże potężna dzierży was dłoń!*

*Cześć Bohaterom! Gwoździe złociste
Wbijano w drzewca pionowy szlak,
Żołnierz! – Twoje czyny świetliste
Opromieniają zwycięstwa znak.*

*Wiała potęgi fala spiżowa,
Gdy wraz z kapłanem wśród serca drzeń
Powtarzał żołnierz przysięgi słowa.*

Białegostoku cudowny dzień!

Rysunek sztandaru⁸ 42 pp umieszczony w Księdze chwały piechoty z lat 1937-39.

⁷ Dziennik Białostocki Nr 203, s. 4.

⁸ Na rysunku znajduje się już sztandar pułku, chociaż wygląd jest z 1921 r., ponieważ Dekretem Prezydenta RP z dnia 24.11.1937 r. (Dz. U. z 1938 r. Nr 5 poz. 32) ujednolicono nazewnictwo weksyliów wojskowych i wprowadzono nazwę sztandar dla wszystkich formacji liniowych wojska, liniowych oddziałów lądowych marynarki wojennej oraz dla szkół kształcących na oficerów służby stałej i podoficerów zawodowych. Decyzja była jak najbardziej słuszna, gdyż w świadomości społecznej funkcjonowała nazwa sztandaru wojskowego, co nawet da się zauważyć w cytowanych tu fragmentach przemówień jak i wierszu.

Opis chorągwi:

Chorągiew wykonano zgodnie z przepisami zawartymi w Dzienniku Ustaw⁹.

Wymiary 100 x 97 cm¹⁰.

Na stronie głównej czerwony krzyż kawalerski. Pola między ramionami krzyża białe. Pośrodku haftowany srebrną nicią orzeł w koronie w otoku wieńca laurowego. Na każdej białej części płata w otokach wieńca laurowego cyfra 42.

Na stronie odwrotnej taki sam czerwony krzyż kawalerski. Pola między ramionami krzyża białe. Po środku w srebrnym¹¹ wieńcu laurowym haftowany srebrną nicią napis HONOR/I/OJCZYNA. W górnym lewym rogu wyhaftowany na tarczy napis Białystok. W prawym górnym rogu wyhaftowany na tarczy napis 21 VIII/1920. W lewym dolnym rogu wyhaftowany na tarczy napis 19. II./1919. W prawym dolnym rogu wyhaftowany na tarczy herb dzielony w pas.

Tło herbu czerwone. Na polu górny orzeł biały, na dolnym żubr. Mógł to być herb Białegostoku ustalony przez fundatorów lub wykonawców sztandaru. W 1921 roku Białystok nie posiadał oficjalnie ustanowionego herbu. Ten znajdujący się na płacie sztandaru nawiązuje do herbu z 1845 roku wprowadzonego przez cara Mikołaja I. Według tego rozporządzenia herb powiatu białostockiego jak i samego Białegostoku¹² jako miasta powiatowego przedstawiał na górnym polu żubra jako herb guberni grodzieńskiej, a na dolnym orła w koronie. Na sztandarze dokonano zamiany miejsc orła i żubra najprawdopodobniej w celu podkreślenia polskości Białegostoku, a być może i ukazania większego znaczenia miasta niż odgrywało wówczas Grodno.

Płat chorągwi z trzech stron obszyty został złotą frędzlą długości 5 cm. Do czwartego boku wszyto białą skórzaną tuleję jako mocowanie do drzewca.

Głowicę chorągwi wykonano ze srebra, którą stanowi orzeł w koronie zrywający się do lotu umieszczony na prostokątnej puszcze. Z przodu puszczy cyfra 42. Bez szarfy pod głowicą¹³.

Drzewce drewniane jednoczęściowe bez metalowego okucia u dołu.

Tak wyglądała chorągiew (sztandar) 42 pułku piechoty do 1939 roku, kiedy to w uznaniu zasług wojennych jednostki wyrażono zgodę na umieszczenie na płacie sztandaru miejsc i dat bitew pułku. Rozporządzenie w tej sprawie ukazało się w Dzienniku Rozkazów Ministerstwa Spraw Wojskowych Nr 2 z dnia 23 lutego 1939 pod nazwą: *Emblematy i napisy na lewej stronie płatu sztandaru 42 p. p.* Treść tego rozporządzenia brzmi:

Dotychczasowy wzór lewej strony płatu sztandaru 42 pułku piechoty im. generała Jana Henryka Dąbrowskiego (sztandaru nadanego temu pułkowi w dniu 21.VIII.1921 r. przez Naczelnika Państwa, Pierwszego Marszałka Polski

⁹ Dziennik Ustaw z 1919 r. Nr 69 poz. 416.

¹⁰ Płat chorągwi pułku piechoty powinien mieć kształt kwadratu o wymiarach 100x100 cm.

¹¹ Sztandar został wykonany przed ukazaniem się publikacji *Godło i barwy Rzeczypospolitej*, w której wieńce i napisy powinny być wyszyte złotą nicią. Ustawa z 1919 r. tego nie sprecyzowała.

¹² W 1845 roku Białystok należał do gubernii grodzieńskiej

¹³ W Dzienniku Ustaw z 1919 zamieszczono rysunek bez szarfy pod głowicą. Wprowadzono ją dopiero w 1921 r., co przedstawiono na rysunkach w publikacji *Godło i barwy Rzeczypospolitej*

Józefa Piłsudskiego) polecam uzupełnić następującymi emblematami i napisami:

- w prawym górnym rogu na tarczy – wizerunek Matki Bożej Ostrobramskiej,

- w lewym górnym rogu na tarczy – godło m. Białegostoku,

- w prawym dolnym rogu na tarczy – godło m. Krzemieńca,

- w lewym dolnym rogu na tarczy – wojenna odznaka pamiątkowa 18 dyw. Piech.

- na górnym ramieniu krzyża kawalerskiego – napis: „Krzemień 12.VII.1920”

- na dolnym ramieniu krzyża kawalerskiego – napis: „Dubienka 11.IX.1920”

- na lewym ramieniu krzyża kawalerskiego – napis: „Struga 18.III.1920”

- na prawym ramieniu krzyża kawalerskiego – napis: „Mława 21.VIII.1920”.

Na wstędze sztandarowej napis: „Marsz marsz Dąbrowski z Ziemi Włoskiej do Polski”.

Zmiany zostały wprowadzone z pewnymi rozszerzeniami nie ujętymi w rozporządzeniu.

Zmieniono dodatkowo wizerunek orła z wzoru 1919 na 1927. Na tulei grotu umieszczono, wykonany ze srebra, monogram pułku: nałożone na siebie litery JHD¹⁴. Miejsca bitew i ich daty wyszyto srebrną, a nie złotą nicią, każdy w dwóch rzędach. Po nazwami pól bitewnych umieszczono daty tych bitew. Szarfa sztandar została wykonana zgodnie z przepisami w barwach narodowych, związana w kokardę i umieszczona pod głowicą. Napis wykonano złotą nicią. Na jednym końcu pośrodku napis: MARSZ MARSZ DĄBROWSKI, a na drugim: Z ZIEMI WŁOSKIEJ DO POLSKI. Herb Białegostoku na sztandarze przedstawiał gryfa stojącego na tylnych łapach, a przed nim nakładające się na siebie litery JKB, a nad tym otwarta korona. Był to przedzoborowy herb od czasów Jana Klemensa Branickiego. Nie był on zgodny z obowiązującym przepisem z 1935 roku, kiedy to Rada Miasta wybrała narzucony przed laty przez cara herb nie dość, że niezgodny z heraldyką polską, gdzie występował podział tarczy w słup, a nie w pas, to dodatkowo dla orła na górnym polu dodano koronę, a rycerzowi na polu dolnym pióro do szyszaka. I takiego dziwoląga heraldycznego¹⁵, z kolejnymi zmianami miasto Białystok ma do chwili obecnej.

Przerobiono również drzewce. Zostały podzielone na dwie części. Długość całkowita to 240 cm. Części połączono za pomocą meta-lowego rozkręcanego okucia o długości 21 cm i dodano okucie dolne o długości 7 cm.

Powstaje pytanie, czy obie strony płata sztandar pozostawiono i tylko doszyto dodatkowe elementy, czy też jedna, bądź dwie strony wykonano od początku. Niestety nie można tego jednoznacznie ustalić, bo nie możliwe jest zdjęcie sztandar z ekspozycji i dokonanie jego oględzin, o badaniach szczegółowych nie wspominając. Stwierdze-

14 W 1938 roku nadano pułkowi nazwę 42 Pułk Piechoty im. Generała Jana Henryka Dąbrowskiego i zarządzono noszenie przez żołnierzy pułku na naramiennikach kurtek i płaszczy zamiast dotychczasowej numeracji inicjałów J. H. D. (Dziennik Rozkazów MSWojsk z 10.10.1938 r. Nr 12, poz. 134).

15 Więcej o błędach w heraldyce w książce w książce Franciszka Kamockiego z 1916 roku *Dziwolągi heraldyczne*.

nie tego z oględzin samych zdjęć jest niemożliwe. Najwięcej pytań pozostaje przy zmianie wizerunku orła według wzoru z 1919 na 1927. Różnią się one zasadniczo kształtem, a na zdjęciach nie widać śladów po starszym godle.

Poświęcenia odnowionego sztandar dokonał w dniu 11 lipca 1939 roku w kościele garnizonowym, w wigilię święta pułkowego, ks. dziekan Aleksander Chodyko. Wśród zaproszonych na tę uroczystość gości uczestniczył dowódca garnizonu białostockiego gen. Ludwik Kmicic-Skrzyński, dowódca 18 DP płk. Stefan Kossecki oraz przedstawiciele władz państwowych.

Strona główna płata sztandar 42 pułku piechoty. Zdjęcie ze zbiorów Muzeum Wojska Polskiego w Warszawie.

Strona odwrotna płata sztandar 42 pułku piechoty. Zdjęcie ze zbiorów Muzeum Wojska Polskiego w Warszawie.

Tuleja głowicy z nałożonym monogramem JHD. U góry widoczne uszkodzenia. Puszka z orłem mogła zostać wyłamana. Zdjęcie ze zbiorów Muzeum Wojska Polskiego w Warszawie.

W kampanii wrześniowej pułk walczył w składzie Samodzielnej Grupy Operacyjnej „Narew”. Ostatnim bojem zwartego dużego pododdziału 42 pułku piechoty była obrona Białegostoku w dniach 14-15 września¹⁶.

Losy sztandar w czasie walk i po ich zakończeniu nie zostały całkowicie wyjaśnione. Według relacji por. Jana Guzowskiego, żołnierza 33 pp, sztandar został przez niego znaleziony rankiem 6 września w okolicach Czarnego Boru. Mjr Prefic wysłał go wraz grupą jeńców niemieckich do Białegostoku oraz poleceniem oddania sztandar mjr Riedlowi z 10 pułku ułanów. Guzowski przekazał sztandar mjr Riedlowi 8 września w obecności rannego sierż. Leona Borowskiego. Poza tym Guzowski stwierdził, że spotkał mjr Riedla w Teheranie w 1942 roku, który oświadczył mu, że sztandar 42 pp, jak i sztandar 33 pp zostały ukryte w pewnej odległości od koszar 10 p. uł. Relację tą spisał Kazimierz Satora 5 czerwca 1975 roku i umieścił w swojej książce *„Opowieści wrześniowych sztandarów”*. W świetle obecnie posiadanych informacji¹⁷ mjr Karol Riedl walczył w obronie Warszawy, gdzie dostał się do niewoli, w której przebywał do 1945 roku. Natomiast sztandar 33 pp ukrywała Maria Lenartowicz w Wilnie. Nic więc w relacji por. Jana Guzowskiego nie zgadza się.

Sztandar 42 pułku piechoty został przez Niemców odnaleziony i umieszczony na wystawie trofeów wojennych w holu głównym Zeughausu (Zbrojowni) w Berlinie. Gdzie umieszczono również 9 innych polskich sztandarów, a żaden z nich nie został zdobyty w boju, czym chwalili się Niemcy. Jak Niemcy weszli w posiadanie sztandar nadal pozostaje tajemnicą.

16 Więcej o walkach pułku w: Dobroński A., Filipow K., *Dzieci Białostockie. 42 pułk piechoty im. gen. Jana Henryka Dąbrowskiego*.

17 <http://www.bohaterowie1939.pl/polegly,riedl,karol,7368.html> oraz http://www.pogon.lt/_NCZ_ARCHYVAS/518/historia.html

Żołnierze niemieccy ze sztandarem 42 pp. Może to być miejsce odnalezienia sztandar. Zdjęcie było sprzedawane na niemieckim Ebay-u w 2013 r. stąd te zabezpieczenia.

To samo ujęcie lecz gorsza jakości odbitki.

Sztandar w rękach niemieckich żołnierzy.

Wystawę tą w 1942 oglądał młody polski robotnik przymusowy skierowany do pracy na roli we wsi Mahlsorf pod Berlinem i postanowił przynajmniej część sztandarów wykraść z tej ekspozycji. Wtajemniczył w tą akcję swojego kolegę Pawła Maruchę. Przed zamknięciem budynku w dniu 20 kwietnia 1942 roku ukrył się pod postumentem z maską pośmiertną Hindenburga. Niestety nie udało mu się wynieść żadnego sztandar z powodu wysoko umieszczonego i wąskiego okna. Okna dolne były zakratowane. Zabrał więc z gabloty buławę Marszałka Edwarda Rydz-Śmigłego. Niemcy do końca wojny nie odnaleźli buławy. A widowym efektem ten wydarzenia było usunięcie polskich sztandarów z tej wystawy i umieszczenie ich w magazynie¹⁸.

18 Satora Kazimierz – *Opowieści wrześniowych sztandarów*. Instytut Wydawniczy PAX Warszawa 1990, s. 92.

Wystawa zdobyczy wojennych w berlińskim Zeughausie (Zbrojowni). Na środku widoczny proporzec Prezydenta RP. Zdjęcie wykonano pod koniec 1939 roku.

Wystawa zdobyczy wojennych w berlińskim Zeughausie (Zbrojowni). Zdjęcie wykonane po zajęciu Francji. Centralnie umieszczone sztandary francuskie.

Po wojnie w 1967 roku Muzeum Historii Niemiec mieszczące się tym samym budynku, co przedwojenny Zeughaus, wówczas w części Berlina należącej do NRD, przekazało Muzeum Wojska Polskiego w Warszawie dwa sztandary, 66 Kaszubskiego Pułku Piechoty im. Marszałka Józefa Piłsudskiego i 2 Pułku Szwoleżerów Rokitniańskich.

W październiku 1970 gościł w Berlinie ówczesny wicedyrektor Muzeum Wojska Polskiego Aleksander Czerwiński w czasie zwiedzania magazynu mundurów w Muzeum Historii Niemiec zauważył w pękniętym pokrowcu głowicę polskiego sztandaru. Jak się okazało był to sztandar 7 Pułku Strzelców Wielkopolskich. Było tam również 7 innych polskich sztandarów. Zostały one zwrócone Polsce w czerwcu 1971 roku i trafiły do zbiorów Muzeum Wojska Polskiego¹⁹.

Sztandar 42 pp powrócił do kraju zdekompletowany. Brakowało głowicy (pozostała sama tuleja), szarfy i prawie wszystkich gwózdzi pamiątkowych. Pozostał tylko jeden złoty gwóźdź z napisem *Naczelnik Państwa Józef Piłsudski 1921 VIII 21*. Na drzewcu przybity był metalowy numer muzeum berlińskiego G.51.04.84. W muzeum Wojska Polskiego występuje pod sygnaturą 38363*. Braki nie zostały uzupełnione. Obecnie umieszczony jest na sali ekspozycyjnej w MWP.

19 Satora Kazimierz – *Na tropach wrześnieowych sztandarów*, s.56-59.

Sztandar 42 pp na wystawie w Muzeum Wojska Polskiego w Warszawie (strona główna). Zdjęcie własne.

Sztandar 42 pp na wystawie w Muzeum Wojska Polskiego w Warszawie (strona odwrotna). Zdjęcie własne.

W zbiorach Muzeum Wojska w Białymstoku znajduje się miniatura sztandaru pułku. Wykonana została w formie okładek do albumu. Z zewnątrz obie części obłożone są granatową aksamitną tkaniną. Na stronie przedniej umieszczona jest plakieta przedstawiająca głowicę sztandaru wpisaną w romb. Tło plakiety różowe. Wizerunek orła różni się wyglądem od tego umieszczonego na głowicy. Wewnątrz na lewej stronie umieszczono miniaturę strony odwrotnej płata sztandaru według wzoru z 1921 roku. Na prawej zaś stronie miniaturę strony głównej płata. Orzeł umieszczony po środku wyglądem różni zarówno od polskiego godła z 1919 jak 1927 roku. Pomiędzy miniaturami płata umieszczono złotą plecioną nić mocowaną u góry i u dołu. Mogła służyć do włożenia uroczystego aktu wręczenia sztandaru. Wnętrze miniatury wypłowiałe. Miniatura ma następujące wymiary: szerokość – 25,5 cm, wysokość - 25,5 cm, długość frędzli 2 cm.

Trudno jest ustalić datę wykonania tej miniatury. Wielce prawdopodobne mogą być dwie. Pierwsza to 1921 rok, kiedy to pułkowi wręczono sztandar lub 1928, kiedy bardzo uroczystie obchodzono 10 rocznicę powstania pułku. Jednakże pomimo nie regulaminowego wizerunku orła bardziej prawdopodobna data to 1921 rok, ponieważ na uroczystości przebywał Naczelny Wódz i został wykonany ozdobny akt wręczenia sztandaru. Miniatura mogła więc służyć jako okładki do tego dokumentu²⁰.

20 Inną wersję powstania miniatury podaje Marek Gajewski w artykule „Miniatura sztandaru 42 pułku piechoty” zamieszczonym w 14 numerze Zeszytów Naukowych Muzeum Wojska w Białymstoku. Stwierdził, że

Strona główna miniatury sztandaru 42 pp. Fotografia własna.

Miniatura sztandaru 42 pp. Zdjęcie ze zbiorów Muzeum Wojska w Białymstoku.

Sztandar 42 pułku posiada również kopię. Wykonana została pomiędzy 1998 a 2006 rokiem, kiedy Prezydentem Białegostoku był Ryszard Tur, według wzoru z 1939 roku. Jednakże w zbiorach Muzeum Wojska w Białymstoku brak jest jakichkolwiek dokumentów potwierdzających datę wykonania, nazwiska fundatorów, jak i tego kto wykonał tą kopię.

Kopia różni się od oryginału. Szczególnie rzuca się w oczy słaba jej jakość. Srebrna nić z której wykonano hafty jest za jasna. Wizerunek orła jest mało czytelny. Hafty są zbyt płaskie. Mocowanie do drzewca wykonano za pomocą elementów metalowych, a nie skórzanej tulei. Na szarfie umocowanej pod głowicą brak jest napisu, pierwszego wersu hymnu. Głowica odlana jest z jasnego srebrnego metalu. Wykonano ją mało starannie. Źle odwzorowano pióra, tapy i koronę. Orzeł nie posiada złocień korony, dzioba i szponów. Głowica powinna być nieco spątnowana. Na puszcze brak jest numeru pułku. Tuleja głowicy również różni się od oryginału.

miniatura została wręczona pod koniec lat 30-tych jednemu z byłych dowódców 42 pp przy pożegnaniu z jednostką. Podaje nazwiska płk. Kazimierza Bogacewicza i płk. Antoniego Stanisława Engela. Miniatura w 1969 r. została odkupiona od żony byłego dowódcy, ale nie podał jej nazwiska. Trudno więc jednoznacznie określić czas powstania oraz jakie pismo zawierała miniatura sztandaru.

Na drzewcu pod głowicą umieszczono dziewięć gwózdzi pamiątkowych fundatorów kopii sztandaru. Na gwózdziach umieszczono następujące napisy: na pierwszym – *Urząd Mar/w Białymstoku/Prezydent M/Krzysztof Tur*, na drugim – *Przew Społ./Kom Fund./Krzysztof/Jurgiel*, na trzecim – *Zakład Obsł./Kom Miasta/Dyr. A. M./Wróbel*, na czwartym – *NBP/Dyrektor/Józef/Modzelewski*, na piątym – *„Polmos”/Prezes/J.Małachowski*, na szóstym – *Publiczne/Gimnazjum/nr. 2/Dyr. T.Szulc*, na siódmym – *Koło Byłych/Żołnierzy/42 P P*, na ósmym – *SMA/”REMIS”/W.Mierzwiński*, na dziewiątym – *NSZZ/Solidarność*. Obecnie kopia sztandaru znajduje się w Sali Tradycji 18 Pułku Rozpoznawczego w Białymstoku przy ul. Kawaleryjskiej 70.

Po co wykonywać takie kopie skoro w wielu szczegółach różnią się od oryginału i na pewno niczego nie nauczą, a tylko przekazują zafałszowaną historię. A może zabrakło środków na wykonanie lepszej kopii ?

Strona główna kopii sztandaru 42 pp. Zdjęcie ze zbiorów Muzeum Wojska w Białymstoku.

Strona odwrotna kopii sztandaru 42 pp. Zdjęcie ze zbiorów Muzeum Wojska w Białymstoku.

Głowica kopii sztandaru 42 pp. Zdjęcie ze zbiorów Muzeum Wojska w Białymstoku.

zbiorów Muzeum Wojska w Białymstoku. Ośrodek Badań Historii Wojskowej Muzeum Wojska w Białymstoku, Białystok 2009.

- *Księga pamiątkowa 42 pułku piechoty im. gen. J. H. Dąbrowskiego*. Redaktor Krzysztof Filipow. Ośrodek Badań Historii Wojskowej Muzeum Wojska w Białymstoku, Białystok 2000.
- *Łoza Stanisław, Czykowski Zygmunt, Godło i barwy Rzeczypospolitej*. Ministerstwo Spraw Wojskowych, Warszawa 1921.
- *Satora Kazimierz – Na tropach wrześnieowych sztandarów*. Związek Kombatantów RP i Byłych Więźniów Politycznych Warszawa Śródmieście. Fundacja Moje Wojenne Dziedzictwo. Warszawa 2001.
- *Satora Kazimierz – Opowieści wrześnieowych sztandarów*. Instytut Wydawniczy PAX Warszawa 1990.
- *Żołna Józef, Zarys historii wojennej 42-go pułku piechoty*. Wojskowe Biuro Historyczne, Warszawa 1929.

SUMMARY

A military unit closely connected with Białystok in the interwar period was the 42nd Infantry, for which in 1921 the society already funded a regiment. Marshal Józef Piłsudski was present at that event. This vexillum contains its secrets as well as complex history during World War II.

FLAGI I HERBY NOWYCH SECESJONISTYCZNYCH „REPUBLIC” NA WSCHODZIE UKRAINY

Będąc wielokrotnie na Wschodniej Ukrainie dziwiło mnie to, iż tamtejsi mieszkańcy mówią w większości tylko po rosyjsku lub ewentualnie jakąś dość dziwną mieszanką języka rosyjskiego z ukraińskim, czyli jak sami mówili po chachłacku. Tak było zwłaszcza w Donbasie – wielkim zagłębiu węglowym; jak i w byłym porewolucyjnym mieście stołecznym Charkowie. Ale gdy po uzyskaniu przez Ukrainę niepodległości, a zwłaszcza po dojściu do władzy w Kijowie elementów nacjonalistycznych zaczęła się na szeroką skalę silna ukraińszczenie nie tylko szkolnictwa ale i innych stron życia publicznego.

W wyniku tzw. kryzysu ukraińskiego powstało na wiosnę roku 2014 w kilku obwodach (województwach) na wschodzie Ukrainy parę secesjonistycznych „republik”, które ogłosiły jednostronnie niepodległość. Jako zewnętrzne znaki owej niezawisłości wprowadziły także i własne symbole państwowe. Były to: Doniecka Republika Ludowa, Ługańska Republika Ludowa oraz Charkowska Republika Ludowa, a także unijny Związek Ludowych Republik – Nowa Rosja – łączący republiki Doniecką oraz Ługańską; zaś republika Charkowska została bardzo szybko zlikwidowana przez siły centralnego rządu ukraińskiego. Pozostały tylko dwie republiki – Doniecka i Ługańska.

1. Doniecka Republika Ludowa

W dniu 7 kwietnia 2014 r. ogłosiła swą niepodległość tzw. Doniecka Republika Ludowa, przez nikogo oficjalnie nie uznana republika, na części terytorium ukraińskiego Obwodu Donieckiego, które znajduje się pod kontrolą uzbrojonych powstańców prorosyjskich, po zajęciu przez nich urzędów rządowych. Ustanowili oni nową władzę – Doniecką Radę Ludową, która w dniu 7 kwietnia 2014 r. przegłosowała sformowanie nowego niepodległego państwa. Przyjęła też jego flagę – trzy poziome pasy w kolorach: czarnym (symbolizujący węgiel Donbasu, a później ziemię czarnoziemiu), niebieskim (wody Morza Azowskiego i ducha narodu) i czerwonym (kolor krwi przelanej za wolność narodu). Na środku flagi znajdował się biały dwugłowy orzeł rosyjski na którego piersi umieszczono tarczę koloru czerwonego z wyobrażeniem archanioła Michała. W dolnej części orła, była przez jego pióra na ogonie, położona biała wstęga z napisem „Донецкая Русь”, a nad jego głowami białe carskie imperatorskie jabłko ze wstęgami. Na czarnym pasie został umieszczony napis „ДОНЕЦКАЯ”, a na czerwonym „РЕСПУБЛИКА”. Sam orzeł był państwowym herbem republiki.

Flaga Donieckiej Republiki Ludowej

Były też później inne warianty flagi, wynikające z koloru tarczy orła (np. niebieski). No ale szybko nastąpiły inne zmiany.

Flaga Donieckiej Republiki Ludowej (orzeł z niebieską tarczą)

W dniu 21 czerwca 2014 r. na posiedzeniu Rady Najwyższej Donieckiej Republiki Ludowej przedstawiono jej nowe symbole. Nową flagą państwową stała się ponownie flaga z trzema poziomymi pasami w kolorach: czarnym, niebieskim i czerwonym z nowym herbem państwa umieszczonym na środku. Co prawda jest on ponownie tworzony przez białego dwugłowego orła z czerwoną tarczą z archaniołem Michałem na piersi. Wstęga oraz jabłko ze wstęgami zostały jednak usunięte. Również został poprawiony rysunek archanioła. W czarnym pasie umieszczono biały napis „ДОНЕЦКАЯ НАРОДНАЯ”, a w czerwonym „РЕСПУБЛИКА”.

Obecna flaga Donieckiej Republiki Ludowej

2. Ługańska Republika Ludowa

Następną przez nikogo nie uznawaną samozwańczą republiką utworzoną na wschodzie Ukrainy jest Ługańska Republika Ludowa Ługańsk (za czasów stalinowskich zwał się Woroszyłowgradem). Powstała na części terytorium obwodu Ługańskiego Ukrainy i ogłoszona była 27 kwietnia 2014 r.

Na rzecz niepodległości mieszkańcy obwodu – w większości rosyjskojęzyczni - wypowiedzieli się w referendum w dniu 11 maja 2014 r. Od 94% do 98% ludności było za ogłoszeniem niepodległości. W dniu 12 maja 2014 r. została ogłoszona niezawisłość od Ukrainy.

Jako symbolu tej republiki zaczęto używać flagi utworzonej z trzech poziomych pasów: jasnoniebieskiego, ciemnoniebieskiego i czerwonego. Pośrodku umieszczono białego dwugłowego orła, takiego samego jak na pierwszej fladze Donieckiej Republiki Ludowej. Odróżniał się tylko jedynie tarczą na piersi, gdzie zamiast archanioła Michała był mały herb Ługańskiego Obwodu oraz napisem „НОВОРОССИЯ” na wstędze w części dolnej. Na pasie jasnoniebieskim umieszczono napis „ЛУГАНСКАЯ”, a na czerwonym „РЕСПУБЛИКА”. Po raz pierwszy flagę zaprezentowano w Ługańsku na uroczystościach w Dniu Zwycięstwa w dniu 9 maja 2014 r.

Bibliografia:

- *42 pułk piechoty: w dziesiątą rocznicę powstania pułku: 1918-23.V-1928*. Białystok 1928.
- Dobroński Adam, Filipow Krzysztof, *Dzieci Białostockie. 42 pułk piechoty im. gen. Jana Henryka Dąbrowskiego*. Muzeum Wojska w Białymstoku, Białystok 1993.
- Dobroński Adam, Filipow Krzysztof, *Piłsudski w Białymstoku*. Muzeum Wojska w Białymstoku, Białystok 1993.
- Dziennik Białostocki Nr 187 z dnia 23 sierpnia 1921 r.
- Dziennik Białostocki Nr 188 z dnia 24 sierpnia 1921 r.
- Dziennik Białostocki Nr 203 z dnia 11 września 1921 r.
- Dziennik Rozkazów Ministerstwa Spraw Wojskowych Nr 12 z 10 października 1938 r.
- Dziennik Rozkazów Ministerstwa Spraw Wojskowych Nr 2 z 23 lutego 1939 r.
- Dziennik Ustaw z 1919 r. Nr 69 poz. 416
- Dziennik Ustaw z 1938 r. Nr 5 poz. 32.
- Gajewski Marek, *Miniatura sztandaru 42 pułku piechoty*, w: Zeszyt Naukowy Muzeum Wojska nr 14, Białystok 2000.
- <http://www.bohaterowie1939.pl/polegly,riedl,ka-rol,7368.html> (dostęp 25.08.2015).
- http://www.pogon.lt/_NCZ_ARCHYVAS/518/historia.html (dostęp 25.08.2015).
- Kościukiewicz Monika, Gajewski Marek, Koziński Marcin, *Białostocki Garnizon Wojskowy 1919-1939*. Katalog

Pierwsza wersja flagi Ługańskiej Republiki Ludowej

W listopadzie 2014 r. został opublikowany na oficjalnych stronach internetowych ŁRL projekt „Ustawy z dnia 2 listopada 2014 r. o fładze państwowej ŁRL”, według którego flagę państwową tej republiki tworzą jedynie trzy poziome pasy bez jakichkolwiek emblematów, proporcje flagi wynoszą 2:3. Odcienie kolorów flagi zostały w projekcie ustawy ściśle określone. Opublikowano również projekt „Ustawy z 2 listopada 2014 r. o herbie państwowym ŁRL” gdzie przedstawiono jego wygląd (podobny jest do herbów dawnych republik ZSRR).²¹

Druga wersja flagi Ługańskiej Republiki Ludowej

Flaga Ługańskiej Republiki Ludowej od listopada 2014 r.

Herb Ługańskiej Republiki Ludowej

Remigiusz Bocian

SUMMARY

In the aftermath of the so-called Ukrainian crisis, in the spring of 2014, in a few Eastern districts of Ukraine some art nouveau “republics” were created and unilaterally declared independence. As external signs of autonomy they also introduced their own symbols of State. These republics included: Donetsk People’s Republic, Luhansk People’s Republic, Kharkiv People’s Republic as well as the Union of People’s Republics - New Russia - combining Donetsk and Luhansk People’s Republics, while Kharkiv Republic was quickly abolished by the powers of the central Ukrainian government. Only two republics prevailed: Donetsk and Luhansk.

NOWA FLAGA O CHARAKTERZE MIĘDZYNARODOWYM CENTRALNEJ KOMISJI NAWIGACJI NA RENIE²²

Centralna Komisja Nawigacji na Renie (the Central Commission for Navigation on the Rhine CCNR) jest organizacją międzynarodową. Jej zadaniem jest wspieranie pomyślności europejskiej poprzez zapewnienie wysokiego poziomu bezpieczeństwa żeglugi na rzece Ren i ochronę okolicznej przyrody. Jest uważana za najstarszą dotychczas funkcjonującą organizację międzynarodową. Jej założenie było wynikiem obrad Kongresu Wiedeńskiego z 1815 roku, na którym ustalono zlikwidowanie około 200 stacji celnych na Renie i została ustanowiona instytucja, która miała za zadanie wypracowanie zasad dla nawigacji w dorzeczu Renu. Później także doszło do likwidacji prawa niektórych miast do ograniczania żeglugi i została poręczona wolność żeglugi aż do otwartego morza. Po-

²¹ Artykuł Petra Exnera „Ústřední Komise pro plavbu na Rýně” zamieszczony w 180 numerze numerze „Vexilologie” Czeskiego Towarzystwa Wexylogicznego. Tłumaczenie i opracowanie tekstu Remigiusz Bocian.

siedzenie powołujące odbyło się 15 sierpnia 1816 roku w Moguncji. Tutaj została także w roku 1831 podpisana pierwsza konwencja ustanawiająca wspólne zasady dla żeglugi na rzece Ren. W roku 1861 siedziba Komisji została przeniesiona do Mannheim, a w roku 1920 na podstawie Traktatu Wersalskiego do Strasburga. W czasie drugiej wojny światowej sekretariat Komisji został przeniesiony do Grenoble. Obecnie ma swoją siedzibę w Pałacu Reńskim na strasburskim Placu Republiki. W latach 2016-2017 Komisji przewodniczy Szwajcaria.

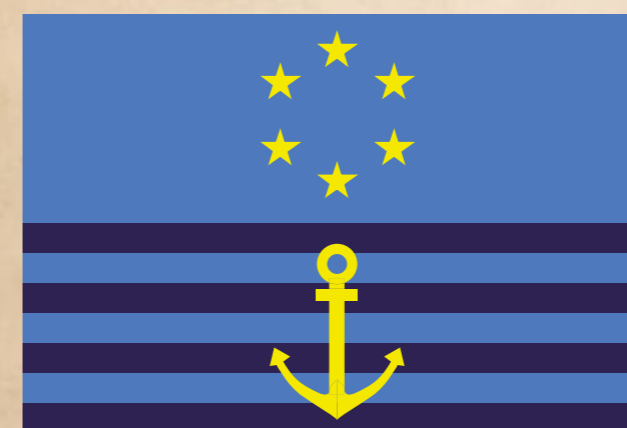
Obecnie członkami Komisji są Niemcy, Belgia, Francja, Holandia i Szwajcaria. Między wojnami światowymi od roku 1918 do roku 1935 Włochy były członkiem Komisji. Wielka Brytania była członkiem Komisji w latach 1919-1993. Po drugiej wojnie światowej były członkiem Komisji także i Stany Zjednoczone z tytułu sojuszniczego mocarstwa okupacyjnego, a pokonane Niemcy wróciły do Komisji w roku 1950.

Obecnie obowiązująca konwencja była podpisana przez pięciu członków Komisji i przez Wielką Brytanię (jako obserwatora). W Strasburgu w dniu 20 listopada 1963 r. Weszła w życie w dniu 14 kwietnia 1967 r.

Komisja współpracuje z innymi komisjami Europy do spraw żeglugi – dunajską, mozelską, a regularne kontakty ma także z komisją sawską.

Przy okazji dwusetnej rocznicy założenia została wypracowana nowa wizualna identyfikacja CCNR. Jej centralnym elementem jest kotwica symbolizująca żeglugę na Renie oraz pięć gwiazd reprezentujących kraje członkowskie Komisji. Ta symbolika znalazła odbicie także i na nowej fładze (banderze) CCNR.

Pierwotna flaga Komisji była jasnoniebieska z czterema niebieskimi pręgami (pasami) w dolnej połowie płachty. W górnej połowie płachty było sześć żółtych gwiazd umieszczonych w formie sześciokąta, a na niebieskie pasy w dolnej części była nałożona żółta kotwica.

Flaga CCNR w latach 1963-2015

Nowa flaga ma bardziej przejrzysty wygląd. Tworzy ją granatowa płachta z białą kotwicą po środku, a pod nią umieszczono pięć żółtych gwiazd.

Flaga CCNR od 2015 roku

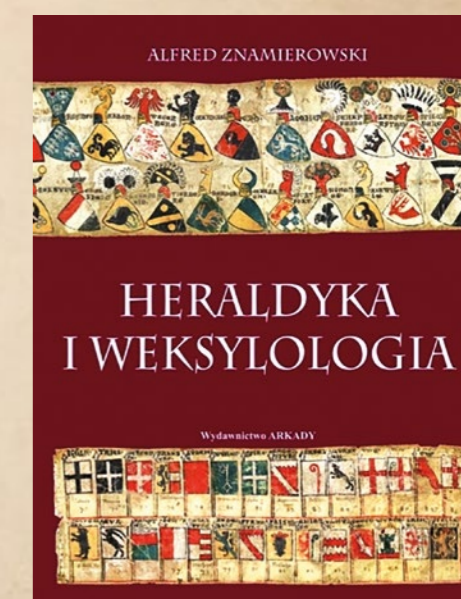
Petr Exner

SUMMARY

The Central Commission for the Navigation of the Rhine (CCNR) is an international organisation. Its task is supporting European prosperity by ensuring high levels of safety of navigation on the river Rhine and conserving local nature. It’s considered to be the oldest, still functioning international organisation.

For the twentieth anniversary since its creation, a new visual identification of the CCNR was created. Its central element is an anchor symbolising the navigation on the Rhine and five stars representing member countries of the Commission. This symbolism found its reflection on the new CCNR flag.

NOWOŚCI WYDAWNICZE

W dniu 20 września br. ukazała się najnowsza książka Alfreda Znamierowskiego „Heraldyka i Wexylogia”. Wydana została przez Wydawnictwo ARKADY. I już więcej można by nie pisać, bo zarówno Autor jak i Wydawnictwo gwarantują wysoką jakość publikacji. Na ponad

²² Opracowano na podstawie artykułu Josefa Hubki „Vlajky a znaky secesionistických republik východní Ukrajiny” zamieszczonego w 176 numerze „Vexilo-logie” Czeskiego Towarzystwa Wexylogicznego

500 stronach znajdziemy ponad 3000 pięknych ilustracji i zwięźle opisanych haseł z bogatego dorobku światowej heraldyki i weksylologii. Lektura obowiązkowa w bibliotece każdego heraldyka i weksyloga.

W 3 numerze magazynu „Polska Zbrojna Historia” znajduje się artykuł Jarosława Pycha „Oto znak waszej sławy!” opisujący dzieje chorągwi 28 Pułku Piechoty Strzelców Kaniowskich. Zilustrowany został pięknym rysunkiem tego weksylium.

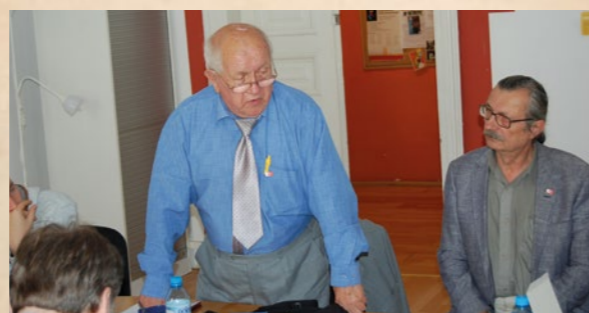
Zapraszamy do lektury obu wydawnictw.

Jubileuszowe zebranie z okazji 25-lecia PTW

W dniu 9 września br. w sali Federacji organizacji pozarządowych Centrum Szpitalna w Warszawie przy ul. Szpitalnej 5 lok. 5. odbyło się jubileuszowe zebranie z okazji 25-lecia Polskiego Towarzystwa Weksylologicznego. Tematem spotkania były wspomnienia członków stowarzyszenia pt. „Moja droga do weksylologii”. Poniżej krótka fotorelacja z tego wydarzenia.

Andrzej Bełowski wspomina swoje początki zainteresowań flagami żeglarskimi.

Remigiusz Bocian opowiada o swoich początkach zainteresowań weksylologią.

Szymon Pawlas przygotowuje się do zaprezentowania swoich projektów flag.

Marek Kwiecień wręcza Zbigniewowi Korduli jedną z prac plastycznych z I Wojewódzkiego Konkursu Plastycznego „Nasza biało-czerwona”, który w kwietniu br. przeprowadzono w województwie lubelskim. Natomiast podsumowanie konkursu odbyło się 28 kwietnia w Galerii Sztuki Dziecka MDK „Na Kamiennej” w Zamościu.

Zbigniew Kordula prezentuje Podziękowanie od Młodzieżowego Domu Kultury w Zamościu za wsparcie działań edukacyjno-kulturalnych pod nazwą „Barwy narodowe” oraz pomoc w organizacji Wojewódzkiego Konkursu Plastycznego „Nasza biało-czerwona”.

Krzysztof Jasieński

FLAZIKA

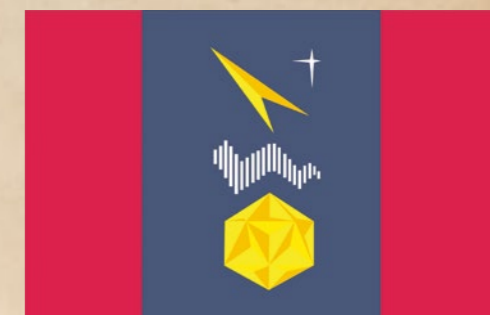
CIEKAWOSTKI WEKSYLOLOGICZNE

Kolejne ciekawe flagi ?!

W 10 numerze „Flazki” przedstawiliśmy dwie „ciekawe” flagi rosyjskich miast: Rozdzielni i Żelenogorska. Poniżej kolejne ciekawostki z tego samego ogródka.

Szuja – miasto w obwodzie Iwanowskim (zachodnia Rosja). Na czerwonym tle znajduje się kostka mydła. Wytwarzanie mydła było najstarszym rzemiosłem w tej miejscowości. Flaga obowiązuje od 2008 r.

Mirny – miasto zamknięte w północnej Rosji, na terenie obwodu archangielskiego. Miejscowość założona w 1957 r. jako osiedle mieszkaniowe przy powstającej bazie rakiet balistycznych. Prawa miejskie od 1966 r.

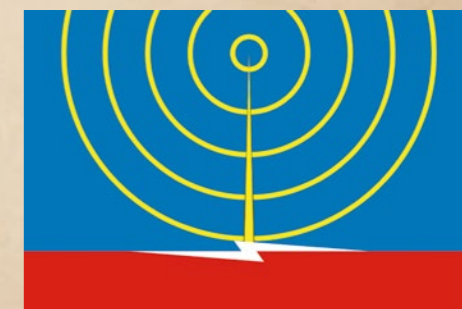
Mirny – miasto w azjatyckiej części Rosji, w Jakucji. Najbardziej znany ośrodek wydobywania diamentów. Znajdująca się przy mieście odkrywkowa kopalnia diamentów ma 525 m głębokości.

Magnitogorsk – miasto przemysłowe w południowej Rosji, w obwodzie czelabińskim, na Uralu.

Elektrostal – miasto w obwodzie moskiewskim, dominuje przemysł materiałów budowlanych i maszynowy. Flaga używana od 2 kwietnia 1998 r. Przedstawia Hefajstosa wykuwającego metalowy element na kowadło.

Siewierny – północna osada miejska w obwodzie moskiewskim. Flaga używana od 25 września 2008 r. Osada powstała w 1949 r. dzięki instalacji centrum radiowego.

Krzykaro

